

การพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL TO PROMOTE
TEACHING ACCORDING TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY
ECONOMY FOR TEACHERS AT THE BASIC EDUCATION LEVEL

¹สมลักษณ์ วิจบ และ ²อดิศร เนาวนนท์

¹Somluck Wichob and ²Adisorn Naowanondha

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ประเทศไทย

Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

¹tluck.9295@gmail.com

Received: July 13, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ และ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินรูปแบบ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน และแบบทดสอบประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการนิเทศ อยู่ในระดับมากในส่วนของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการในการนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนารูปแบบ พบว่ารูปแบบและคู่มือการนิเทศ มีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) ระยะเวลา (5) กระบวนการนิเทศ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ การสร้างความร่วมมือ การกำหนดเป้าหมาย การเยี่ยมชม การเชื่อมต่อระหว่างกันและการอภิปรายสรุป และ (6) การวัดและประเมินผล 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) การ

¹ นักศึกษา, สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประเมินรูปแบบการนิเทศ พบว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.14)

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ; หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The research objectives were to 1) study the components and indicators of learning happiness and instructional guidelines to enhance learning happiness; 2) develop an instructional model and 3) study the effect of using the model. The sample consisted of fifteen grade 7 students at Ban Ngew school. The research instrument was a model manual and a learning management plan. The tools used to collect the data were the Learning happiness scale, the Learning achievement scale, and the satisfaction questionnaire. The statistics used include IOC, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and t-test. The study revealed the following results; 1) The results of the study of general information revealed that the current state of supervision at a high level the problem was at a moderate level and the need for supervision was at a high level. 2) The supervision model has the following components: (1) Principles (2) Objectives (3) Content (4) Duration and (5) Supervision process which create cooperation, goal setting, academic visits, interconnectedness, and concluding discussions; and (6) measurement and evaluation. 3) Analytical thinking ability of learners Late elementary school and junior high school students After studying, it was significantly higher than before at the .05 level. 4) The results of the supervision model assessment revealed that the input, process, and output were found to be appropriate was at a high level ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.14).

Keywords: Instructional model; Learning satisfaction; Lower secondary school

บทนำ

การจัดการศึกษา (Conceptual design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่า-เทียมและทั่วถึง (Inclusive education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) (Secretary of the Education Council, 2019, pp.76-79) โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ

พลอดุลยเดชพระราชนิพนธ์ไว้ให้กับปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นรากฐานของวิถีคิดและวิถีปฏิบัติในการดำเนินชีวิตโดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นหลักการที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ต้องวางอยู่บนรากฐานของความรู้อ และ คุณ ธรรม (Division of Promotion and Development of Local Education Management, 2019) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ ผู้เรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นแนวทางในการนำไปใช้ ในบริบทของตน สามารถใช้ปรัชญากับตนเองในวิถีชีวิตของตน และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้นี้สามารถดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร และ 2) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ กลุ่มต่างๆ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งหมายความว่า ในการสอนสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด ครูผู้รับผิดชอบในการสอนสาระการเรียนรู้ใดๆ ก็ตาม สามารถนำปรัชญาดังกล่าวเข้าไปบูรณาการโดยสอดแทรก ผสมผสานในการเรียนรู้สาระกลุ่มต่างๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันหลากหลายได้มากขึ้น (Tasna, 2018, pp. 23-25)

ปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดอุปนิสัยพอเพียง” ซึ่งจัดโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2554 ณ โรงแรมมารีแอร์พอร์ต ดอนเมือง ได้มีการรายงานและให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นปัญหาสำคัญที่พบจากการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า สรุปได้ว่า ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียน ก็ยังอยู่ที่เรื่องการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่ง น่าจะมาจากความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และอีกส่วนหนึ่งมาจากความสามารถทางการออกแบบและการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผล (Tasna, 2018, pp. 35-36)

ครูจึงมีบทบาทความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน พลวัตกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ดังนั้น ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังทั้งสาระความรู้ ความคิด และความประพฤติ ที่มุ่งความเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข สืบเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษา สังคมไทยทุกวันนี้และในอนาคตต้องเป็นสังคมการเรียนรู้ และเพื่อให้การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนการศึกษา พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Rung, 2017, p. 6)

การนิเทศการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะกระตุ้น ส่งเสริม ติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การนิเทศเป็นวิธีการพัฒนาคุณภาพโดยใช้หลักที่จะช่วยให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

คุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนของครูเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกภาคส่วนต้องส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Ministry of Education, 2019, p.53) ในปัจจุบันการนิเทศการศึกษา ยังมีปัญหาทั้งด้านองค์กรและบุคลากร การนิเทศที่มีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการนิเทศ ปฏิบัติงานตามนโยบาย ที่นอกเหนือ จากบทบาทหน้าที่และขอบเขตการปฏิบัติงานนิเทศกว้างไกล ทำให้ไม่สามารถนิเทศได้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ นอกจากนั้นยังพบว่า ไม่มีข้อมูลหรือข้อมูลไม่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ สำหรับการนิเทศภายในโรงเรียน ยังพบปัญหา คือ การนิเทศภายใน มิได้เกิดจากความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนโดยตรง ผู้นิเทศขาดทักษะในการนิเทศ มิได้ให้ ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และครูส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ (Yupin, 2020, pp. 105-110)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการสอน จึงได้ตระหนักและเห็น ความสำคัญของการนิเทศการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลัก คิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริม การสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิด โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีแรงจูงใจ (Herzberg, 2005) เพื่อการปรับปรุงการออกแบบการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้ ซึ่งมีแรงจูงใจจากการนำทฤษฎีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy philosophy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มาเป็นสิ่ง กระตุ้นให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้นำมาเป็นฐานการคิดในการวางแผนการปฏิบัติงานสู่การ ออกแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ ต้องเผชิญ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการ สอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตบริหารงานของ สำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 43,785 คน (Office of Education Region 13, 2017)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 13 จำนวน 380 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการนิเทศการสอน ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตอนที่ 4 ความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิด

2.2 แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบทดสอบประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.4 แบบประเมินกระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอน ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ผลการสัมมนาโดยกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนตาม หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.82) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.73) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.47$, S.D.= 0.85) ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
1. ด้านความรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.89	มาก	2
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	0.85	ปานกลาง	3
3. ด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.04	0.73	มาก	1
เฉลี่ย	3.69	0.82	มาก	

1.2 ปัญหาในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 1.08) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 1.20) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.09$, S.D.= 1.07) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.14) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านผู้สอน	3.04	1.14	ปานกลาง	5
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.09	1.07	ปานกลาง	2
3. ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน	3.41	1.20	ปานกลาง	1
4. ด้านผู้เรียน	3.08	1.00	ปานกลาง	3
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.07	1.01	ปานกลาง	4
เฉลี่ย	3.14	1.08	ปานกลาง	

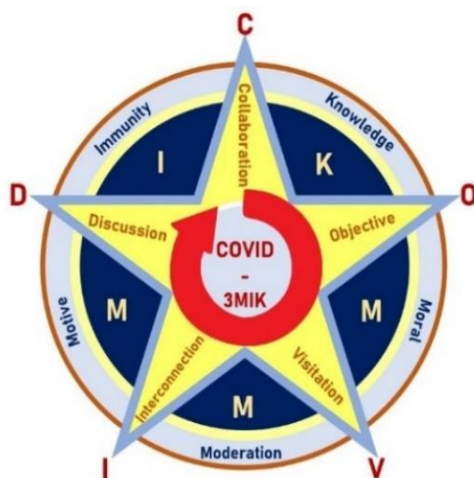
1.3 ความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.89) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านกระบวนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.85) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาการนิเทศ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.80) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านระยะเวลาการนิเทศ ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 1.01) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศ	3.78	0.85	มาก	1
2. ด้านเนื้อหาการนิเทศ	3.72	0.80	มาก	2
3. ด้านเครื่องมือการนิเทศ	3.46	0.88	ปานกลาง	4
4. ด้านผู้นิเทศ	3.54	0.93	มาก	3
5. ด้านระยะเวลาการนิเทศ	3.25	1.01	ปานกลาง	5
เฉลี่ย	3.55	0.89	มาก	

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมนุษยสัมพันธ์ หลักการทำงานเป็นทีม หลักการกัลยาณมิตร 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหา ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเชื่อมโยงหลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน การออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นกระบวนการคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) ระยะเวลาในการใช้รูปแบบ 5) กระบวนการนิเทศ และ 6) การวัดและประเมินผลและมีผลการประเมินด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ขององค์ประกอบรูปแบบการนิเทศ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังรูปภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มา: Somluck (2021, 125)

3. การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด การสังเกตการสอน อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ระดับประเมินศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อภิปรายตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สภาพปัญหาการนิเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการการนิเทศพัฒนาครูอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้และเข้าใจหลักการ แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ มีการวางแผนก่อนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่ส่งเสริมการเป็นอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน มีการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้และกำกับ ติดตาม รายงานผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Atitaya (2020, pp. 201-212) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เกิดจากผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศขาดความร่วมมือและความเข้าใจในเป้าหมายการนิเทศร่วมกัน ทำให้ครูไม่สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูวิชาการเป็นผู้นิเทศ

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหา ระยะเวลาในการใช้รูปแบบ กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล และมีผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบการนิเทศ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการร่างรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประยุกต์ใช้กระบวนการออกแบบตามแนวคิดของ ทฤษฎีแรงจูงใจ (Herzberg, 2005) และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำทฤษฎีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มาเป็นสิ่งกระตุ้นและใช้เป็นฐานการคิดในการวางแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นผู้วิจัยได้นำมาหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักคิดในการดำเนินงานทุกขั้นตอนจึงส่งผลให้รูปแบบมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และความสอดคล้องของรูปแบบนั้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonchom (2019, p. 2) กล่าวว่า ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐานจากการศึกษาคนควา ทฤษฎีแนวความคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น และผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ภายในรูปแบบนั้นได้ ในการพัฒนารูปแบบ สอดคล้องกับตามทฤษฎีแรงจูงใจที่ Herzberg (2005, pp. 61-72) นำเสนอทฤษฎีสองปัจจัย (Two-factor theory) หรือทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg's two factor theory ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน

ของบุคลากรในองค์กร เพื่อหาทางที่จะลดความไม่พอใจในการทำงานทำให้คนงานมีความรู้สึกที่ดีในการที่จะพยายามสร้างผลผลิตของงานให้มากขึ้น

3. การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลังการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ เนื่องจากในการใช้รูปแบบการนิเทศมีการอบรมความรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น การวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบการเรียนการสอน การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน ส่งผลให้หลังการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phakdi (2018) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า คะแนนหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

4. การประเมินรูปแบบการนิเทศ พบว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศมีการออกแบบวางแผนขั้นตอนในการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้นิเทศใช้ความเป็นกัลยาณมิตรในการนิเทศ เมื่อผู้รับการนิเทศพบปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ผู้นิเทศจะมีเวลาให้และพร้อมที่จะช่วยเหลือเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา นั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pasana (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในการส่งเสริมความสามารถของครูผู้สอน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

หน่วยงานที่ต้องการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ควรพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของบรรยากาศ รวมถึงวัฒนธรรมขององค์กร กับการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาครู ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของการนิเทศ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและบริบทขององค์กร ครูควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือสื่อสาร Applications สำหรับใช้ในการสื่อสาร เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการประสานงาน ครูควรเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสามัคคีสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Atithaya, W. (2020). *Development of a model of supervision of learning management that promotes skills problem solving*. Mahasarakham: MahaSarakhm Rajabhat University). (in Thai)

- Boonchom, S. (2019). *Preliminary research*. Bangkok: Suwiriyan. (in Thai)
- Office of Education Region 13. (2017). Information on education in Region 13. Nakhon Ratchasima: Office of Education Region 13. (in Thai)
- Division of Promotion and Development of Local Education Management. (2019). *Manual guidelines for teaching activities of local sufficiency schools LOCAL SUFFICIENCY SCHOOL: LSS*. Bangkok: n.p. (in Thai)
- Herzberg, F (2005). *Federick mausner bernard and synderman block the motivation to work*. New York: John Willey.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 12(11), pp. 84-93.
- Ministry of Education. (2019). *Act National Education (No. 4). B. E. 2019*. Bangkok: Transport Organization products and packages. (in Thai)
- Pasana, C. (2018). *Teaching supervision model to promote the ability to develop thinking skills of learners Basic education level*. Bangkok: Dhurakij Pundit University. (in Thai)
- Phakdi, W. (2018). *Teacher development model to promote student-centered teaching and learning management in the office of Secondary education service areas 21*. Mahasarakham: Mahasarakham Rajabhat University. (in Thai)
- Rung, K. (2017). *Education reform*. Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Secretary of the Education Council. (2019). *Office of the National Education Plan B. E. 2017-2036*. Bangkok: Sweet pepper Graphic. (in Thai)
- Tasna, K. (2018). *Deciphering the philosophy of sufficiency economy into teaching thought processes*. Bangkok: V Print (1991). (in Thai)
- Yupin, Y. (2020). *Peer-to-peer supervision for the development of math teachers' competence in learning management with KWDL technique*. Nakhon Pathom: Silpakorn University. (in Thai)

